

Læreplan – Hovedsikkerhetsvakt og signalgiver

Kompetansemål:

Deltaker skal etter endt opplæring være i stand til å ivareta ansvaret for trafiksikkerheten i forbindelse med arbeider og aktiviteter i og ved trafikkert spor og kunne utføre skifting under enkle forhold

Læreplan for:	Grunnoppplæring for funksjonene hovedsikkerhetsvakt, lokal sikkerhetsvakt og signalgiver
Kravstiller kompetanse:	Sertifisering Transport, Infrastrukturdivisjonen

Eier av læreplanen

Direktør Transport

Utarbeidet av

Sertifisering Transport

Henvisning til gjeldende kompetansekrav

Opplæringsforskriften, Trafikkregler for jernbanenettet og internt regelverk (prosedyre og instruks for funksjonene). Opplæringen skal være praksisorientert og organiseres for å sette deltakere i stand til selvstendig å ivareta viktige operative funksjoner med betydning for trafiksikkerheten. Systematisk underveisvurdering før eksamen skal vektlegges.

Kursleverandør må gjennomføre opplæringen med opplæringsplan, læremateriell, læringsarena og opplæringspersonell godkjent av kravstiller (BNT).

Agressokode

Kurskode, sikkerhetskode helse 650 og sikkerhetskode 567

Målgruppe

Fagarbeidere ved jernbanen og annet personell med behov for godkjenning i funksjonene som følge av kontrakter med Bane NOR innen drift, vedlikehold og utbygging.

Ansatte i Bane NOR og ansatte hos godkjente leverandører/underleverandører som skal ivareta trafiksikkerheten i forbindelse med arbeider og aktiviteter i og ved spor

Krav til forkunnskaper

Deltakeren skal ha fylt 21 år eller fylt 19 år og ha fagbrev i jernbanefag samt gyldig helsegodkjenning, bestått yrkespsykologisk test fra godkjent bedriftshelsetjeneste og bestått inntaksprøve. Nyutdannede fagarbeidere er prioritert ved inntak.

Deltakere kan alternativt kvalifiseres på bakgrunn av:

- dokumentert relevant/beslektet fagbrev og arbeidserfaring på minst tre år innen bygg, anlegg eller sikkerhetsrelatert arbeid (f.eks. beslektet fagutdanning/fagbrev og jernbanefaglig praksis) og operativ arbeidserfaring innen jernbanen
- gyldig helsegodkjenning og bestått yrkespsykologisk test fra godkjent bedriftshelsetjeneste

- grunnleggende ferdigheter innen bruk av IKT samt norsk, skriftlig og muntlig og engelsk (minst karakteren 3 fra vgo/minimum vg2-nivå)
- kurset «Innføring i jernbaneteknikk» for de uten fagbrev innen jernbanen
- gjennomført og dokumentert forberedende praksis en til en, med erfaren og aktivt praktiserende Hovedsikkerhetsvakt (minst 3 års bred erfaring som HSV)
- godkjent praksis med veileder og bestått inntaksprøve

Søkere må levere plan for praksis i godkjent virksomhet i forbindelse med inntaksprosessen (godkjent etter oppsatte mål, se vedlegg)

Deltakere som ikke består inntaksprøven, må gjennomgå ny opplæring og praksis som dokumenteres før ny inntaksprøve.

Kunnskapsmål

Deltaker skal kunne:

- forstå hvordan togframføringen og skifting skjer ved forskjellige driftsformer
- forstå de enkelte deler av infrastrukturen, som signaler, stasjoner, sikringsanlegg, sporveksler, sporavsnitt og planoverganger
- oppbygning og strømførende deler i et kontaktledningsanlegg
- instruks for sikkert arbeid i og ved BNs infrastruktur
- instruks for hovedsikkerhetsvakt og lokal sikkerhetsvakt
- oppgaver og ansvar som hovedsikkerhetsvakt
- ha innsikt i risikobildet med definerte farer
- ha innsikt i hvordan menneskelige faktorer påvirker sikkerheten
- forstå barrierebegrepet og bruken av barrierer
- krav til å gjøre seg kjent på arbeidsområdet
- bruk av grafisk rute, SJA og relevante styrende dokumenter
- krav til kommunikasjon og bruk av togradio
- forstå samspillet mellom funksjonene som er navngitt i trafikkreglene (TJN)
- forstå betydningen og plassering av skilt og signaler på banestrekningen
- krav til, og metoder for å gjøre seg kjent i henhold til styrende dokumenter
- krav i arbeidstidsbestemmelser
- identifisere tilstander og handlinger som kan føre til hendelser og ulykker
- BNs definisjon på uønskede hendelser

Ferdighetsmål

Deltaker skal kunne:

- bruke, og begrunne regler for hvordan arbeid i og ved spor skal utføres på en sikker måte
- krav til funksjonsvest og bruk av verneutstyr
- bruke pålagte elektroniske verktøy og plattformer (FIDO, HMSREG-APP, Netpublicator, SJN)
- hente og bruke grafiske ruter og sikker jobb analyse
- sikre med kontaktmagneter
- gjøre seg kjent på arbeidsstedet og bruke tilgjengelige verktøy for dette for å unngå feil ved sikring
- sikre med signal «stopp» 1A/1B
- bruke, og begrunne regler for hvordan arbeid på anleggsområde-jernbane utføres på en sikker måte
- bruke, og begrunne regler for hvordan disponering for arbeid utføres på en sikker måte
- opprette og avslutte avstengt område

- bruke, og begrunne reglene for hvordan disponering for arbeid/anleggsområde-jernbane opprettes og oppheves ved forskjellige driftsformer
- bruke togradio (GSM-R)
- samarbeide og kommunisere med andre funksjoner
- disponere strekning med akseltellere
- sikre ved bruk av nøkler for sikring
- bruke og etterleve bestemmelsene og oppgavene for planovergangsvakt
- følge opp krav til bruk av skinne-/veimaskin og påsettbare maskiner
- følge opp krav til bruk av ATV/UTV (/RTV)
- betjene sporveksler og sporsperrer, gi håndsignal for tog og skift
- visitere og sikre skifteveier, signalering til skift
- holde utkikk ved skyving av vogner og være signalgiver under skifting (assistere fører)
- delta ved skifting på betjent stasjon, fjernstyrt stasjon og skifting på sidespor
- følge varslingsrutiner ved uønskede hendelser (UH)
- kunne utarbeide rapport ved UH
- bruke nødanrop
- følge krav til arbeidstidsbestemmelser
- vurdere egen skikkethet før og under utførelse av funksjonene i samråd med sikkerhetsleder
- etterleve krav til framvisning av gyldig godkjenningsbevis for å utføre funksjonen HSV/LSV og/eller signalgiver
- bruke gyldig HMS-kort ved innlogging og utførelse av arbeid
- etterleve krav til tilstedeværelse på arbeidsstedet
- bruke elektroniske verktøy og digitale plattformer i arbeidet

Generell kompetanse

Deltaker skal kunne:

- løpende vurdere egen skikkethet til å utøve sikkerhetskritiske oppgaver
- planlegge på en sikker og effektiv måte
- kommunisere på norsk og samhandle på en tydelig og effektiv måte
- lese og forstå informasjon fra rapporter, analyser, planer og instruks
- bruke digitale verktøy for å innhente, registrere, lagre og bruke informasjon
- dokumentere utført arbeid

Krav til pensum

- Trafikkregler for jernbanenettet
- STY-603526Førerens regelbok
- STY-XXXX Hovedsikkerhetsvaktens regelbok (erstatte instruks fra våren 2023)
- STY-601050 Sikker arbeid i og ved Bane NORs infrastruktur-prosedyre
- STY-605086 Hovedsikkerhetsvakt (HSV) og lokal sikkerhetsvakt (LSV) – prosedyre
- STY-600984 Hovedsikkerhetsvakt og lokal sikkerhetsvakt – Instruks
- STY-605273 Opplæring og godkjenning av hovedsikkerhetsvakt/signalgiver - instruks
- STY-600994 Instruks for bruk av skinne-/veimaskin
- STY-600575 Instruks for bruk av verneutstyr
- STY-601049 Skjema for påsetting av trafikk etter arbeid
- STY-601037 Loggskjema for hovedsikkerhetsvakt,
- STY-604081 Sjekkliste for hovedsikkerhetsvakt for arbeid på strekning uten fjernstyring etter at tog har passert
- Hovedsikkerhetsvakt/signalgiver praksishefte

Varighet på undervisning, praksis og prøving

Undervisning, praksis og prøving i kursperioden: 240 – 270 timer

Varighet på praksis

- Forberedende praksis før kursstart: Tilpasses behov/forkunnskaper, (minst 35 timer for kandidater uten fagbrev i jernbanefag)
- Praksis med instruktør godkjent av Norsk Jernbaneskole: minimum 35 timer
- Praksis i godkjent virksomhet med godkjent veileder: Minst 30 timer, inntil 70 timer
- Praktisk eksamen: Minimum 2 timer pr. deltaker

Antall deltakere

Inntil 20 deltakere i teoriundervisning, inntil 4 deltakere i den praktiske delen av opplæringen og en til en ved praksis i bedrift. Deler av opplæringen kan tilrettelegges med digital læring under forutsetning av utstrakt deltakeraktivitet.

Krav til opplæringspersonell (instruktør og sensor)

- Godkjent og aktivt praktiserende hovedsikkerhetsvakt/signalgiver
- Instruktørkompetanse med minst 15 studiepoeng i yrkespedagogikk eller tilsvarende pedagogisk utdanning
- Etterleve regelverk og kan kravene til opplæring iht. gjeldene læreplan, opplæringsplan og retningslinjer for instruktører
- Faglig og personlig egnethet og rolleforståelse
- Godkjent av kravstiller Bane NOR Transport ved årlig gjennomgang

Prinsipper for prøving

Underveisvurdering:

- Obligatorisk oppmøte. Fravær på inntil 2 dager kan innvilges dersom fagstoffet kan tilegnes ved alternativ opplæring. Dokumentert sykdom/søknad på mer enn 2 dager innvilges normalt ikke.
- Teoretisk prøve med minst 50 flervalgsspørsmål
- Godkjent praksis i bedrift (praksishefte og kunnskapstester)

Eksamen:

- Praktisk eksamen og sluttvurdering iht. avtale med Sertifisering Transport
- Ved ikke bestått eksamen kan kandidaten fremstille seg til ny prøve en gang, deretter må kandidaten søkes inn på ny opplæring etter gjeldende læreplan. Ny eksamen må avlegges innen fire måneder etter at ikke bestått vurdering er meddelt kandidaten.

Krav til periodisk opplæring, oppdatering og prøving

Kompetansen registreres i BNs kompetanseregistreringssystem. Etter gjennomført opplæring med bestått eksamen kan deltaker få godkjenning som hovedsikkerhetsvakt og signalgiver iht. kravene i STY- 605273 Opplæring og godkjenning av hovedsikkerhetsvakt/signalgiver - instruks

BN v/ Transport godkjenner og utsteder gyldig godkjenningsbevis som inneholder nødvendige personopplysninger, gyldig kompetanse, helsegodkjenning og tilhørighet til virksomhet/leder. Gyldig godkjenning krever ansettelse i godkjent virksomhet som leverandør av sikkerhetstjenester til BN, som leverandør eller underleverandør. Ved skifte av arbeidssted skal BN ha melding umiddelbart og ny arbeidsgiver må søke om nytt godkjenningsbevis.

Godkjenningen fornyes i form av periodisk opplæring og prøving med maks. 3 års intervall.

Krav til praksis etter endt opplæring

Godkjenningen, ansettelse og jevnlig praktisering av funksjonene i Bane NOR eller hos leverandører/underleverandører i kontrakter med Bane NOR. Ved fravær fra praktisering i mer enn fire måneder må det utarbeides en individuell opplæringsplan for oppdatering og vedlikehold av kompetansen. Planen skal godkjennes av BN og gjennomføring skal dokumenteres.

Godkjenning av Læreplan

14.03.2023

Syed Hussain

Sted og dato

Signatur Bane NOR / Kravstiller

Revisjonshistorikk

Versjon	Dato (ÅÅÅÅ-MM-DD)	Beskrivelse av endring
000	01.08.2014	Etablert med Transport som eier av læreplan
001	01.01.2015	Endret inntakskrav og utvidet kompetanse
002	20.10.2015	Tilpasset ny modell med hoveddelen av praksis inkludert i kurset. Praktisk prøve. Språkmessige formuleringer i mål
003	29.12.2016	Tilpasset Bane NOR og mindre endringer.
004		Endringer i krav til praksis
005	01.12.2017	Mer presise og økte krav til inntak, læremål og vurdering
006	05.12.2018	Presisering av læremål og krav til kursleverandør. Presisering av mål for praksis i virksomheten
007	17.06.2020	Ny mal og presiseringer. Konkretisert målformuleringer for praksis
008	15.12.2021	Enkelte presiseringer, krav til grunnleggende engelsk og tilsetning i godkjent virksomhet
009	10.03.2023	Små endringer, presisering av krav til nivå på grunnleggende ferdigheter, krav til sensor og mulighet for økt fleksibilitet med hensyn til læremetoder.

Vedlegg 1 – Mål for forberedende praksis før hovedsikkerhetsvaktkurs (1 til 1 opplæring)

- Kandidaten skal gjennomføre Sikkerhetskurs Fareblind del 1 og 2 sammen med veileder.
- Kandidaten skal gjøre seg kjent med innholdet i «Slik fungerer jernbanen (E-læring Bane NORs Kursportal)

Kandidaten skal kjenne til:

- hovedsikkerhetsvaktens ansvar og oppgaver
- hvordan planlegging av arbeid i og ved spor gjennomføres
- hvordan utarbeide sikker jobb analyse (SJA)
- oppbygningen av Strekningsbeskrivelse for jernbanenettet (SJN), og bruksområde for denne/Trasé
- identifikasjonsskilt og hensikten med disse
- hovedsignaler, dvergsignaler og hvilke signalbilder som vises
- hvordan et tog stoppes med nødsignal
- sporsperre, sentralstilte og håndstilte sporveksler
- hvilken informasjon finnes i FIDO
- disponeringsformen «disponering for arbeid»
- kontaktledningsanlegg og hvor spenningssatte deler er
- GMS-R telefon og bruken av denne
- hvilke dokumenter som er relevant for hovedsikkerhetsvakt
- stasjonens oppgaver i togframføringen
- hensikten med sporavsnitt
- funksjonene fører og operatør skinne-/veimaskin
- hvem som leder, overvåker og sikrer togframføringen på strekning med fjernstyring og betjente stasjoner
- driftsformer som finnes
- forskjellen mellom stasjon og linjen, samt grensen mellom disse
- hvordan komme i kontakt med togleder
- bruken av nødandrop
- hva som menes med beskyttelsesavstand
- minimumskravene til personlig verneutstyr ved arbeid i og ved spor
- Driftsoperativt senter (DROPS)

Vedlegg 2 – Mål for praksis i virksomheten (en til en opplæring)

Hovedsikkerhetsvakt/signalgiver praksishefte for bruk i bedrift (eget hefte)

Kandidaten skal:

- planlegge sikringstiltak for arbeid/anleggsområde
- bruke elektroniske hjelpemidler (SJA-app, Netpublicator, FIDO, HMSREG)
- trene på å gjøre seg kjent på strekningen/arbeidsstedet/områdekunnskap
- fremskaffe kunngjøring for arbeidet
- sikre arbeidsstedet
- opprette disponering
- benytte ordlyder (standard for kommunikasjon)
- overvåke sikringstiltak på arbeidsstedet
- avslutte disponeringen og melde sporet klart for tog
- betjene veisikringsanlegg og være planovergangsvakt
- betjene og sikre sporveksler/sporsperrer
- vurdere eget arbeid i praksis

Vedlegg 3 – Områdekunnskap

Praksishefte omfatter krav til områdekunnskap, opplæringen verifiseres ved hjelp av følgende støttedokument:

- Skjema for dokumentasjon grunnleggende områdekunnskap
- Skjema for dokumentasjon områdekunnskap akseltellere
- Skjema for dokumentasjon områdekunnskap Oslo-området
- Skjema for dokumentasjon områdekunnskap Trondheim-området
- Skjema for dokumentasjon områdekunnskap Dobbeltspor
- Opplæring for arbeid på ERTMS-strekning ØØL og nasjonal inkl. HHT